

Саңа дьыллаақы сценарий, кыра уонна орто бөлөх оқолоругар.

Сценарийы оңордо иитээччи Слепцова Елена Константиновна.

Сыала: Ахсынны - Билгэ хаан ыйа. Ахсынны саамай тымныы ый, сыл бүтэһик ыйа. Айылқа бүтүннүү утуйар, эһэ саас буолуор диэри утуйар кэмэ, сулустар сипсиһэр кэмнэрэ диэн билиилэрин чинэтии- ханатыы. Сага дьылбыт кэлэригэр киэргэллээх харыйа, кэһилээх Тымныы оқонньор, кэрэчээн Харчаана, кыһын туһунан оқолорго хоһоон, ырыа, үңкүү нөңүө оқо дьоқурун сайыннарыы.

Туттуллар тэрил: музыкальный центр, мааскалар, аптаах холбуйа, бөрө уонна Тымныы оқонньор куукулата, чааскы, мөһүүрэлэр, хаардар, сурук, аптаах палочка.

Барыта: Оқолор музыка тыаһыгар киэргэммит зАалга киирэн олоппоско олоролор.

Ытааччы: Дорооболоруң күндү оқолоор, ыалдьыттар! Бу бүгүн биһигини елкабыт эмиэ барыбытын биир заалга түмтэ. Ис сүрэпититтэн барыгытын бүгүңнү саамай үөрүүлээх- кэрэ бырааһынныгынан кэлэн иһэр Саңа дьылынан эқэрдэлиибит! Биһиги бақарыа этибит эһиги олоххутугар бу үүммүт сыл элбэх үөрүүнү ақаларыгар! Ханнык да күңгэ эһиги дьыэқитигэр куруутун итии- сылаас, онтон сүрэххитин дьол эрэ тосхойдун! Хас биирди күңүт үөрүү, хас биирди чааскыт интириэһинэй уонна хас мүнүүтэқит чэпчэки, эйэқэс буоллун! Итинник этэн туран бүгүңнү бырааһынныкпытын сақалыырбытын көңүллээн!

Ытааччы: Оқолоор көрүң эрэ харыйабыт, наһаа кыраһыабай. Харыйабытын кытта бары бииргэ дорооболоһуоххайын эрэ.

Дорообо, бырааһынныктаақы харыйа! Биһиги эһиигин сылы быһа кэтэстибит. (Оқолор дорооболоһолор).

Ытааччы: Аргыыйын эрэ оқолоор, туох тыаһыырай? Биһиэхэ ким эрэ ыалдьыттыы иһэр. (Тыал тыаһынан кыһын киирэр).

Кыһын: Дорооболоруң оқолоор! Мин тымныы аптаах кыһыммын! Мин оонньуурбун, ыллырбын, уңкүлүүрбүн олус да сөбүлүүбүн. Оқолоор, миэхэ хаардар бааллар, оонньуубут дуо хаар бырахтаһан?. (Хаар бырахсан оонньуу).

Кыһын: Оо, оқолоор заалбыт сылыда ақай, анны ууулан халыам диэн куттанабын.

Ыытааччы: Оқолоор, көмөлөһүөххэ кыһыммытыгар. (Оқолор далбаатыллар).

Кыһын: Тоқо эрэ көмөлөспөт дии...

Ыытааччы: Оқолоор, кыһыммытыгар тымныы ууну ақалан иһәрдиэххэ. (Ыытааччы конфетилаах кружканы биэрэр).

Кыһын: Оо, наһаа да үчүгэй уу эбит. (испитэ буолар уонна оқолорго конфетини ыһар).

Ыытааччы: Аны билигин кыраачаан хаар кырпахтарын үнкүүтүн көрүөххэ.

Кыргыттар толорууларыгар үнкуу «Хаар кырпахтара».

Кыһын: Олус да үчүгэй үнкүүнү бэлэмнээбиккит. Оо оқолоор, умнан кэбиһэ сыыстым дии...

Эһиэхэ сурук ақалбытым, эһиги бырааһынныккытыгар ыксаан ақай наһаа бэһиэлэй уонна көрдөөх киһи айаннаан иһэр. Кини улаххан мөһөөччүктээх, мөһөөччүгэр кэһиилээх. Уп- уһун бытыктаах, кып- кыра муннулаах, кини харыйа уотун сырдатар, хоһоон уонна ырыа истэрин олус сөбүлүүр. Ол, кимий оқолоор?.

Оқолор: Тымныы оқонньор.

Кыһын: Оқолоор, мин Тымныы оқонньору көрсө бардым. Чууңкуйумаарың.

Ыытааччы: Бэһиэлэй буоллун диэн, биһиги ыалдьыттары ыңырыахпыт. Таһынаахха эрэ оқолоор.

Ыытааччы: Истиң эрэ, биһиэхэ ким эрэ иһэр быһылаах. Чэ эрэ, улахханнык таһынаахайың. Оччоқо кини биһигини түргэнник булуоқа. (Оқолор таһыналлар, Харчаана киирэр).

Харчаана: Дорооболоруң оқолоор, мин доқотторум! Мин эһигини көрөн үөрдүм ақай. Мин Хаарчаана диэммин. Оқолор миигин кытта уруккуттан доқордоһоллор. Мин тымныыны, тыалы уонна буурқаны сөбүлүүбүн.

(Хаарчаана оқолору кытта үңкүлүүр аан кэннигэр бөрө улуйар).

Хаарчаана: Уой, оқолоор, бөрө иһэр быһылаах, киниттэн саһыаххайын.

(Заалга бөрө киирэр).

Бөрө: Мин саатан утуйбатым, аччыктаатым.

Мин бөрө бөрөчөөммүн, сизэрэй кутуруктааххпын.

Тиистэрим тыаһыыллар, эһигини сизэппин бақарабын.

(эмискэ өйдөөн харыйаны көрөр).

Бөрө: Оо, харыйа киэргэнэн турар эбит дии. Бу ким харыйатай? (тулатын көрүнэр). Ким да харыйата буолбатах эбит, оччоҕо миэнэ буолар буоллаҕа (харыйа тула сылдьан көрөр-истэр).

Хаарчаана: Оқолоор, бөрөнү кутуоххайын. Кини харыйабытын ильдэ барыан бақарар. (оқолор атахтарын тыаһаталлар, бөрө соһуйан харыйа тула сүүрэр, онтон харыйа анныгар төбөтүнэн охтор).

Бөрө: Көмөлөһүүң!

Хаарчаана: Бөрө улаххан да буоллар кутас эбит. Көрэрэ, өссө биһиги харыйабытын ильдэ бараары гыммыт дии.

Бөрө: Ильдэ барабын харыйабын! Кыраһыабай харыйабын кимиэхэ да биэрбэппин.

Хаарчаана: Көр эрэ маны, билигин аптаах палкабынан энигин кып-кыра оңоруом!

Бөрө: Суох, суох миигин аптаама (түөрт атах буолан кюта сатыыр).

Хаарчаана: (аптаах палочкатын ылар) Дьэ эрэ, палочка, бөрөнү кып-кыра оңор эрэ! (Эмискэ уот арахсар, бөрө тыаһа суох залтан тахсар барар, кини оннугар куукла бөрө елка аттыгар сытан хаалар).

Бөрө: Оо дьээ, мин наһаа кырабын дии, тыақа баар кыыллар миигин атақастыахтара дии. (Ытыыр).

Хаарчаана: Оқолоор, тоҕо эрэ мин бөрөнү аһынным, эһиги бөрөнү аһынныгыт дуо? Бөрөнү бырастыы гынабыт дуо?

Оқолор: Бөрөнү бырастыы гынаахха.

Хаарчаана: Бары энигин бөрө бырастыы гынабыт, эн биһиги харыйабытын ылбат эрэ буоллаххына.

Бөрө: бырастыы гынын миигин, харыйаҕытын ылыам суоҕа, куһаҕаны анны оңоруом суоҕа, баһаалыста төттөрү аптаа...

Хаарчаана: Чэ сөп, бырастыы гынабыт. Кыра бөрө улаххан бөрө буол.(аптыыр, заалга уот арахсар, улаххан бөрө баар буолар).

Бөрө: Оқолоор, мин анны көрсүө-сэмэй үчүгэй бөрө буолуом, эһиги миигин бырастыы гыммыккытыгар, мин эһиэхэ аптаах аптаах холбуйачаан бэлэхтиибин.

Хаарчаана: Уой! Туох баарый бу иһигэр? Кэһии дуо?

Бөрө: Суох, кэһии буолбатах.

Хаарчаана: Оччоҕо туох баарый?.

Бөрө: Үскэ диэри ааҕын уонна хаппаҕын арыыйың. (Үскэ диэри ақаллар уонна арыяаллар аптаах холбуйачаан иһигэр оонньуур Тымныы оқонньор баар).

Хаарчаана: Бөрөчөөн, биһи бу кып-кыра Тымныы оқонньору кытта хайдах оонньуубут?

Бөрө: Онтон эн аптаах палочкан хана баарый?

Хаарчаана: Ээ, кырдьык даҕаны! (Хаарчаана аптаах палочкатын ылар, аптаах холбуйаны харыйа кэннигэр илдьэр, заал уота арахсар). Аптаах палочка көмүлэс, Тымныы оқонньору улаххан оңор! (Тымныы оқонньор харыйа кэнниттэн тахсар).

Тымныы оқонньор: Саңа Дьылынан оқолоор! Мин эһиэхэ ыксаан ақай кэлим. Хоһоон, ырыа истээри, эһигини кытта бииргэ кэрэчээн харыйа тула үңкүүлээри, оонньоору.

Хаарчаана: Чэ эрэ оқолоор, Тымныы оқонньорго хоһооммутун доргуччу аақан иһиттиннэриэххэ эрэ! (Оқолор хоһоон ақаллар).

Рязанский Раиль.

Биһиэхэ ыалдьыттыы

Тымныы оқонньор кэлбит.

Биһиэхэ кэһиитин,

Елка маһы ақалбыт.

Бу бааллар фонариктар,
Кыһыл-көмүс шариктар.

Попов Родион.

Таһырдыа сүр хатаннык,
Чысхаан тыал үһүүрэр.

Айнаан ол истэҕэ

Дед Мороз елката.

Ушканов Алгыс.

Эргийдэ хороход

Чуор ырыа дьиэрэйдэ.

Саңа дьылбыт сандаарда,

Елкабыт киэргэйдэ.

Дохунаев Давид.

Бу биһиги елкабыт

Симэнэн турар.

Елкабыт бүтүнүү

Күлүмнээн көстөр.

Дохунев Алемпий.

Кырачааннар мустаннар

Олус сэргээн көрөллөр.

Бирдии-бирдии бараннар

Ырыа-хоһоон ахтылар,

Тымныы-Тымныы оқонньор

Бэлэхтэрин туттарда.

Хаарчаана: Тымныы оҕонньор, көр эрэ харыйабытын, биһиги харыйабыт наһаа кыраһыабай. Онтон кини тоҕо уота суох турарый?

Тымныы оҕонньор: Ээ оннук эбит дии, чээ эрэ оҕолоор, бары бииргэ этиэххэин: «Биир, икки, үс харыйабыт сырдаа!». (Харый сырдыыр, оҕолор таһыналлар).

Хаарчаана: Чээ эрэ оҕолоор, Тымныы оҕонньору кытта кэрэчээн харыйа тула хороовдтуоххаайын. (Харыйа тула хороовд). Ырыа «Сага дьыл».

Ытааччы: Аны билигин Тымныы оҕонньору кытта оонньоохха. Оонньоу «Миигин кытта тэннэ онгор». (Музыка тыаһыыр, оҕолор Тымныы оҕонньор хамсанарын үтүктэллэр).

Тымныы оҕонньор: Наһаа да үчүгэй оҕолор эбиккит, мин эһиэхэ ыраахтан кэһиибин аҕаллым. (Тымныы оҕонньор оҕолорго кэһиитин минньигэс бэлэхтэрин туттарар).

Ытааччы: Үчүгэйиин бары кэһии туттугут, Тымныы оҕонньорго баһыбалыахха.

Тымныы оҕонньор: Барыгытын Саҕа үүммүт сылынан эҕэрдэлиибит! Дьоллоох доруобай буолуң! Көрсүөххэ диэри оҕолоор!

Ытааччы , оҕолор: Тымныы оҕонньор! Хаарчаана! Көрсүөххэ диэри!,

Саҥа дьыллааҕы сценарий «Кыһынны остуоруйа».

Кыра уонна орто бөлөх оҕолоругар.

Иитээччи: Слепцова Елена Константиновна.